

Kompetencia alapú természetbeni tanulás, változatos tanulás-szervezés pedagógusjelölteknek

(Competence-Based Learning in Natural Environment,
Diversified Organization of Learning for Teacher Trainees)

Molnár Katalin*

Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar
Társadalom-, Szociális és Kommunikációtudományok Intézet

Kivonat

Az információs korszakban zúdul ránk az ismeretanyag. Azzal a módszerrel, ahogyan eddig tanultunk/tanítottunk, már nem lehet haladni, nem lehet kompetenciát fejleszteni. Sokszor azt is mondhatjuk: az a tananyag, amit hagyományos módszerekkel közvetítünk már nem is használható, érdekes/értékes.

Mit tegyünk? Mit és hogyan tanítsunk, hogy használható, korszerű és érdekes, új gondolatokat elindító, problémamegoldó gondolkodásra serkentő ismerettel dolgozzunk egy kérdésekkel teli ifjú nemzedék oktatásában.

Kulcsszavak: kompetencia, természettudományos kompetenciafejlesztés, tanulás-szervezés

Abstract

In the information era we are flooded by knowledge. The method we used for learning/teaching does not keep up with the times, is not able to develop competence. Sometimes we can even say: the learning material transferred by traditional methods cannot be used any more, it is not interesting/valuable, since it does not reach its goal, will not be acquired.

What shall we do? What shall we teach and how shall we teach the generation of young teachers so that we could offer them useful, up-to-date and interesting knowledge which evokes new ideas, stimulates problem solving thoughts.

Keywords: competence, natural-sciences competence development, organization of learning

1. Környezeti nevelés

A környezeti nevelés ismeret és élmény alapú. Kulcsa a megélés és átadás. A pedagógusoknak ezért nagyon körültekintőnek és kellőképpen felkészültnek kell lenni környezeti kérdéskörökben. Fontos része a tanítási folyamat megtervezésének az önvizsgálat: rendelkezik-e a téma iránti elkötelezettséggel, érzelmmel a pedagógus; van-e megfelelő korszerű/tudományos és az adott korosztályhoz illeszthető ismerete a témából, és ki tud-e

---

* molnar.katalin@uni-sopron.hu

találni olyan tevékenység és cselekvéssorozatokat, amellyel az ismeret tudássá alakul, a nevelő/tanító folyamat során. Az élő és élettelen harmóniájának megismerése nem csupán gyermekkorban, hanem felnőtt korban, annak küszöbén, egy pálya elindulása során is rendkívüli fontossággal bír. A pedagógussá válás folyamatában fontos a családi értékrendből hozott attitűdök szerepe, de jelentős az is, mit és hogyan tanult meg a tanítás folyamatáról, annak követelményeiről, felépíttességéről, hatékony módszereiről a tanár-jelölt/pedagógus-jelölt. Ahhoz, hogy egy adott területen az egyén szándékosan formálja értéktudatát, már a családi és óvodai nevelésben olyan környezeti és ökológiai értékeket kell kialakítani, amelyek biztosítják a konkrét tapasztalatszerzési és fejlesztési lehetőségeket (Pataiová – Račeková, 2016)

Az oktatóknak/tanároknak segíteni kell a pedagógus-jelölt már meglévő érzelmeit/ismereiteit/tevékenységeit = attitűdjét az adott tématerület, jelesen a természettudományok, környezet-tudatos gondolkodás irányába alakítani, fejleszteni. A jelöltek épp úgy – csak több természettudományos tartalommal – könnyen nevelhetők, mint a gyermekek. Holisztikusan mutassuk meg a jelölteknek, amit könyvekből nem lehet megtanulni, tapasztalni. Ez a mai kor tanulóinak rendkívül fontos. Láttatni kell, hogy a digitális világ által nyújtott információ nem egyenlő a személyes élménnyel, tapasztalással. Erdőben, réten, folyóparton, tanösvényeken a lehetőségek végtelenek, csak ki kell menni a tantermek zárt helyiségeiből a „nyitott tantermekbe”.

Ez a legeredményesebb módszer a pedagógusjelöltek tanítási folyamatában is, ezt hitelesítik a fotók

1. ábra: Saját készítésű fotók a természeti gyakorlatokról

A kíváncsiság és az érdeklődés, ez a két késztettség segít megérteni a világot és annak működési feltételeit, rendszerét. Fontos tehát, hogy találjuk meg a megfelelő motivációt és alkalmazzuk a meglévő forrásokat. Stöckert Károlyné szerint megfelelő motivációval egyszerűen felkelhető és fenntartható az érdeklődés. A környezet fogalmának meghatározása során Lükő István három részre bontja a fogalom tartalmát. Elsődleges szempont meghatározni a környezetet, amit szétválaszt külsőre és belsőre, valamint tudósok vizsgálatain keresztül mutatja be, hogy létezhetett testen belüli és kívüli környezet. Munkájában olvasható még Stoeckle primer, vagyis a természet maga alkotta folyamatokat és a szekunder környezetet, amit már mi magunk hozunk létre elemzése, tartalmi kifejtése is. E kettő határozza meg teljes valójában a környezetet, kölcsönhatásban van egymással. Megállapítja azonban, hogy az ember már megzavarta a dinamikus egyensúlyt. A természet meghatározásának kulcsa, hogy emberi befolyásoltságtól mentes. Számos filozófus és tudós írta le elméleteit és igazolta a gondolatok logikáját. Lükő István munkájában számba veszi ezeket, de lényegében levonja azt a következtetést, hogy a természet a tapasztalás világa, megismeréséhez önmagunkra (saját érdeklődésünkre, késztettségünkre, cselekvésünkre) van szükség.

Az **ökológia** fogalmának meghatározása nehéz. Röviden, e gondolatsorba talán jól illeszthetően az ökológia összefoglalja azt, ami körülvesz bennünket, minden természeti és környezeti értékével együtt.

A három fogalom kapcsán a környezeti nevelés tehát egy folyamat, amelyben olyan világ-nemzedék nevelkedik fel, amely ismeri legtágabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Ismeretekkel, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, hogy egyénileg és közösségekben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásain és az újabbak megelőzésén. Célja pedig nem más, mint: elősegítse annak felismerését, hogy a gazdasági, társadalmi és ökológiai jelenségek kölcsönösen függenek egymástól (falun és városon egyaránt), és hogy kialakítsa az egyes emberekben, csoportokban és a társadalom egészében a környezettel kapcsolatos, új magatartási és életviteli mintákat. (Czippán – Havas – Victor 2010)

2. Kompetencia és tanulás

A **kompetencia** latin eredetű szó, alkalmasságot, ügyességet fejez ki. „A kompetenciát úgy kell tekinteni, mint olyan általános képességet, amely a tudáson, a tapasztalaton, az értékeken és a diszpozíciókon alapszik, és amelyet egy adott személy tanulás során fejleszt ki magában.” (Coolahan) Alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők.

A tanár a nevelő-oktató folyamat során tisztában van:

- a tanulók/hallgatók fejlődésének és tanulásának sajátosságaival,
- képes olyan tanulási feltételeket teremteni, amelyek elősegítik a tanuló/hallgató intellektuális, szociális és személyes fejlődését.
- a tanulók fizikai, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlettsége hat a tanulásra, s tudja, hogyan vegye figyelembe ezeket a tényezőket, amikor pedagógiai döntéseket hoz.
- a tanár kész a tanulók erősségeit a fejlődés alapjaiként, hibáikat a tanulás lehetőségeiként kezelni.

A **kompetencia alapú oktatás** célja az, hogy a tanulók/hallgatók a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról.

A **kulcskompetenciák** azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

- óvodai nevelés,
- szövegértés-szövegalkotás,
- matematikai-logikai kompetencia,
- idegen nyelvi kompetenciák,
- szociális, életviteli és környezeti kompetenciák,
- életpálya-építési kompetencia,
- infokommunikációs technológiák.

Mindegyik területen kiemelt hangsúlyt kapnak azok a tartalomfüggetlen kompetenciák, amelyek nem köthetők tudományágakhoz, tantárgyakhoz, műveltségi területekhez. Ilyenek például: a tanulás tanulása, az együttműködés képessége, a problémamegoldó képesség, a kreativitás és motiváció stb.

A tanulási folyamat egész életen át tart, tudásunkat folyamatosan fejlesztenünk kell. Napjainkban a technika fejlődése uralja a világot. A szülőknek/pedagógusoknak fel kell készülnie arra, hogy neveltjeik megfelelően tudják kezelni a rohamos változásokat. A motiváltságra és érdeklődésre alapozva az információkat tantárgyak tartalmába be lehet/kell illeszteni. Ez azért is mérvadó, mert a fenntarthatóság szempontjából a rendszerszerű gondolkodást segíti elő, mivel konkrét és valós problémákat több szempontból vizsgálják meg.

A **tanulás** szó két jelentéstartalommal is bír, megkülönböztetése fontos pedagógiai tevékenység. Amikor a hétköznapi életben tanulásról beszélünk, ezt nagyon gyakran abban a kontextusban tesszük, amelyet az iskola hozott létre. Ebben az értelemben a tanulás céltudatos cselekvés: törekvés arra, hogy valamit megjegyezzünk, vagy valamire képesek legyünk. Látható, hogy a kompetencia és a tanulás kifejezések itt is párhuzamosan értelmezettek, tehát nincs képesség tanulás nélkül. Gyakran tanulásnak nevezzük az iskolai feladatok elkészítését is függetlenül attól, hogy tényleg azzal a céllal tettük-e, hogy valamit elsajátítsunk. E kontextusban a tanulás a szó pszichológiai értelmezésére támaszkodunk. Ez a jelentéstartomány sem idegen a mindennapi nyelvhasználatától. "Egy dolgot megtanultam az életben – mondjuk gyakran bármely párbeszédben. Amiről itt szó van, az nem cselekvés és nem törekvés, hanem valami, ami a tapasztalatok nyomán bekövetkezett. A tanulás ebben az értelemben az elmében bekövetkező olyan változás, amely

- a) információfelvétellel és/vagy - feldolgozással jár együtt (A tanulás információfeldolgozás.),
- b) viszonylag tartós (A tanulás eredménye viszonylag tartós.),
- c) adaptív (A tanulás segíti a környezethez való alkalmazkodásunkat.).

A **tanulás eredménye a tudás**, ezért a tanulás tudás elsajátításaként is meghatározható. Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy a tanulásnak lehetnek nem-tudásszerű, nem kognitív eredményei is. Gyerekkorunkban – jó esetben – megtanuljuk, hogy az állatokat nem bántjuk, a szemetet nem szórjuk szét az utcán, az ételt nem pazaroljuk, a vízzel takarékoskodunk stb. A tanulás eredménye ebben az esetben nemcsak a szabály tudása, hanem az a belső készszer is, hogy alkalmazzuk a szabályt.

3. Változatos tanulás-szervezés az ismeret maradandóságáért – tanösvények

A **tanösvény** kiépített, információkkal ellátott bemutató útvonal egy bemutatandó területen, melyet jellemzően természeti értékek bemutatására és az azokkal kapcsolatos információk közzétételére, terjesztésére alkalmaznak. Napjainkban nő azon tanösvények száma, amelyeket részben, vagy akár egészben kultúrtörténeti információk terjesztésére létesítettek. Elmondható, hogy egyre több tanösvény válik bizonyos mértékig interaktívvá. Egyes ösvények állomásain már QR-kódok is találhatóak, melyek segítségével okos-

telefonnal az internetről sokszor annyi információ is elérhető az állomás által érintett témáról, mint amennyit a helyszínen kihelyezhető táblák vagy egyéb információs anyagok képesek lennének megismerhetővé tenni az érdeklődő felhasználók számára. (lásd saját kertünk egy információs táblája – Kompetencia alapú tanulás-szervezés a gyakorlatban címszó alatt)

Az ismeretközlés módszerére alapozó ösvények: amelyeknek három altípusa van:

- **Tájékoztató táblás**, vagyis a nevéből adódóan táblákon feltüntetett információkat állít fel segítségképpen. Ez a leggyakoribb típus. Itt nincs nyitvatartási idő, illetve bárki számára könnyen elérhető és elsajátítható. Azonban figyelembe kell vennünk a táblák és információk korlátait. Ez a látogatókat is meghatározzák, hiszen az előképzettségek után a tanösvénynek plusz információkat kellene tartalmaznia. Ha már természetiről beszélünk, figyelembe kell vennünk az időjárást is, ami a táblákat károsíthatja, az emberi rongálások mellett, ez azonban az emberi beavatkozásokat sem vonhatja ki egy természet alkotta környezetben.
- A **karós-füzetes típusú tanösvény**, ahol számozott karó vagy objektumi megnevezését tartalmazó tábla található, erről ismereteket egy füzetből lehet bővebben kiolvasni. Kialakítása miatt rongálása mérsékeltebb. Információk tekintetében is előnyösebb, melyeket ábrákkal is illusztrálnak, bár a füzetek nélkül nincs elegendő információátadás.
- **Vegyes típusú tanösvények** mely az előbbieket kevert megjelenése. Ez inkább külföldön fordul elő, bár a legeredményesebben alkalmazható, a legtöbb információval és befogadhatósággal. Viszont ez a legköltségesebb típus. Az eddigiekben leírtak alapján itt is megjelenik a természet megőrzése emberi beavatkozások nélkül, és persze a rongálás kérdésére, az utóbbi pedig sajnálatos módon gyakori. Ennél a típusnál nehéz a konkrét célt meghatározni, hiszen a kevert tanösvény két típust kell, hogy tartalmazzon.

Az ismeretszerzés módszerére alapozó ösvények:

- A legáltalánosabb típus a **bemutató tanösvény**. Ennek új ismeretei egyszerűen és könnyen, olvasva elsajátíthatók.
- Különböző feladatok megoldására épül a **munkáltató vagy foglalkoztató tanösvény**, melyek iskolásoknak ad interaktív formában ad új ismereteket.

Jelleg alapján történő tanösvény-felosztás:

- **Tematikus tanösvények:** Ezek egy témát fejtenek ki, részletesen, tudományosan
- **Természetismereti tanösvények:** A környezeti tudatformálásban van lényeges szerepük, illetve az értékek megőrzését, és a helyes viselkedési szokásokat igyekeznek bemutatni, alakítani.
- **Közlekedési módszerre alapozó ösvények:**
  - gyalogos tanösvény,
  - kerékpáros tanösvény,
  - autós tanösvény (USA),
  - lovas és vízi tanösvény is létrehozható.

A tanösvények tervezése módszertani útmutató az útvonal hossza alapján megkülönböztet:

- Séta jellegű, 2 km hosszúságot nem meghaladó útvonal, ami általában körút. Lombkorona sétákat a lombkorona szintjében kialakított útvonalon is megvalósítható.
- Túra jellegű, ami 2 km-nél hosszabb útvonalat jelent. Lényegesen nehezebb, mint az előbbi típus.

Végül a **helyszínhez való viszony alapján** elkülönített tanösvényeket különböztetjük meg.

- Ezen belül lehet helyismereti tanösvény. A hely különlegességét célozza
- És a témaközpontú tanösvény, egy téma általános ismeretei taglalja. Ilyenek az erdészeti tanösvények.

Egy tanösvény fő szempontjai között **hangsúlyt kell fektetni a célcsoportokra** is, hiszen a témák és a tanösvény hossza, programja ez alapján kerül kidolgozásra. Ehhez a következő pontokat kell figyelembe venni:

- 1) **A látogatók kora.** Itt a nehézségek a nagy életkori különbségek fedezik. Más érdeklő a gyermekeket és más az idősebbeket. De csak egy család összetétele is nagyon sokrétű. Ezért kell erre körültekintően figyelmet fordítani.
- 2) **A látogatók előképzettsége.** Az iskolázottsági különbségek nagy nehézséget okoznak. A tervezések során a középfokú végzettséget tekintik mérvadónak.
- 3) **Az érdeklődés,** ahol átlagos és természetbúvár beállítottságúak. Ez befolyásolja, tudásuk kielégítésének nehézségeit.
- 4) Nem mindegy egy tanösvény **időtartalma** sem, ahol reális talajon kell megcéloznunk az ismeretek átadását. Egy nap, netalán pár óra, fontos szempont egy tanösvény szemszögéből.
- 5) Fontos szempont a látogatás **összlétszámának és jellegének** meghatározása. Gyerekek esetén inkább csoportos nem pedig egyéni tervezést kell számba venni. Az elemek és a program szempontjából is meghatározó tényező ez a pont.
- 6) Külön célcsoport a **külföldi látogatók** számára való információnyújtás is, illetve a **segítséggel élők** is.

Mindig a legnagyobb számú célcsoport meghatározására érdemes törekedni, e mellett kell szükíteni más célcsoportok igényeinek kielégítésére.

Manapság hangsúlyt fektetnek a gyerekek igényeinek kielégítésére már tanösvényeket is biztosítanak. A kezdeményezés fő oka a gyerekek természeti tudásának fejlesztése, mesei elemekkel. Mesének tanító hatása van ezek eredményezték a meseösvények létrejöttét. Itt mesehősök, mesefigurák kísérik végig a gyerekeket az ösvényeken. Sopronban a Boszorkány tanösvény kínál lehetőséget a családoknak. A Károly kilátó parkolójától a meseösvény a Kóhalmy Vadászati Múzeumig kalandoztatja a gyerekeket. Ezen az útvonalon nyolc állomás található, illetve egy térkép segíti a kis túrázókat. Helyi legendák és boszorkány történetek nyomába erednek, pecséteket kapnak, amit jutalomra válthatnak. Ábrahám Zsuzsanna a 900 méteres tanösvényt a Kecske-patak- boszorkánylegendája nyomán alkotta meg. Népszokásokat és helyi legendákat szeretett volna megismertetni, melyek ügyességi feladatok közben elevenedik meg.

4. Kompetencia alapú tanulás-szervezés a gyakorlatban

A Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar kertje az épülethez jól illeszkedő, üde színfoltja a belváros beépített területének. Az Isteni Megváltók Leányai zárda zárt, téglakerítéssel körülhatárolt menedék még ma is embernek és állatnak egyaránt. A kert gazdag madár és növényvilága kínálja a környezeti nevelés és ismeretátadás lehetőségeinek széles spektrumát. Gyógynövényekkel, madár- és fajokkal, évelő és egynyári növényekkel ismertethetjük meg hallgatóinkat. A kert lehetőségeit csak akkor tudjuk kihasználni, ha képzési programjainkba beillesztjük a tantermen kívüli tanulás lehetőségeit is. Jó példa lehet a fenntarthatóság, a környezeti nevelés, a zoopedagógia, az erdőpedagógia valamint más műveltségterületek/tudományágak gyakorlati megvalósítására is a szemet gyönyörködtető, lelket melengető kert. E szándékkal terveztünk hallgatóinkkal 7 megálló/feladatos/képes tanösvényt.

A program címe: Kertünk madarai

Időpont: 2019. 05. 06. 12-13 óra

Helyszín: Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar kertje

Cél:

- A kerti madárfajok megismertetése, élőhelyük, jellemzői
- A madárodúk fajtái és elhelyezésének szabályai
- Bemutatni és ezáltal közelebb hozni a hallgatókhoz néhány odúköltő madárfajt.

Feladat:

- Helyeztetek ki madárodúkat itt a közelben!
- Ne hagyd cserben az odúk lakóit! Ápold a kihelyezett odúkat!
- Ül le ide pár percre és figyeld a mozgásokat az odúk körül. Mit láatsz, mit tapasztalsz?
- Hallgasd meg a kék cinege hangját az első QR kód segítségével!
- Hallgasd meg a széncinege hangját a második QR kód segítségével!
- Hallgasd meg a házi rozsdafarkú hangját a harmadik QR kód segítségével!
- Hallgasd meg a seregély hangját a negyedik QR kód segítségével! Vigyázz, sokszor utánoz...

1.

2.

3.

4.

Kompetencia:

- A hallgató képes lesz egy madárodú helyes kihelyezésére.
- A hallgató képes lesz felismerni a leggyakrabban előforduló odúköltő madárfajokat.
- A madáretetésről szóló tanösvény tábla ismereteivel együtt a hallgató képes lesz saját otthona körül is „madárbarát-kert” létrehozására.

Ismeretanyag:

A Magyarországon előforduló madárfajok egy része odúköltő.

Nézz utána, hogy mit jelent az odúköltő kifejezés!

Sajnos az utóbbi években egyre inkább csökkent az idős, odvas fák aránya. A mesterséges madárodúk ezeket az odvas fákat próbálják pótolni.

Gondolj utána, hol láttál utoljára idős, odvas fákat!

A különböző odúköltő fajok igényeihez igazodva alakítottak ki szakemberek 4 típusú madárodút.

Figyeld meg a képeken a 4 típust! Milyen különbségeket láatsz?

Az „A”, „B” és „D” típusú odúk kialakítása hasonló; csak méreteikben térnek el egymástól.

A „C” odúk nem odvakat próbálnak utánozni, hanem sziklák hasadékait, partfalakat, üregeket.

A madárodúkat ősszel érdemes kihelyezni, etető közelébe, hisz télen búvóhelyként használhatják a különböző madárfajok.

2–8 méter magasságba helyezzük ki az odúkat fára vagy falra. Érdemes sűrűbb bokrokba is helyezni odúkat. Fő a biztonság!

A kihelyezésnél figyeljünk, hogy ne észak felé nézzen az odú. A hideg szél és csapadék veszélyes lehet, főleg a téli időszakban.

Az odúk őszi és tél végi nagytakarítása mindenképpen javasolt a paraziták elkerülése érdekében.

A nagytakarítások alkalmával rendkívül aranyos albérlőkre bukkanhatunk az odúban.

A **kék cinege** (*Parus caeruleus*) az egyik legkisebb termetű cinegefélénk. Télen a madáretetőkön is megfigyelhetjük őket.

A **széncinege** (*Parus major*) az egyik leggyakoribb odúköltő énekesmadarunk, télen az etetők rendszeres vendége.

A **házi rozsdafarkú** (*Phoenicurus ochruros*) nem odúköltő, a természetben a sziklás élőhelyeket kedveli.

A **seregély** (*Sturnus vulgaris*) az egyik legtipikusabb vonuló odúköltő fajunk, több ezres csapatokban vonul nyár végén.

Vesd össze az odúban költő madarak méretét az odú nagyságával! Vajon melyik lehet a legkisebb és legnagyobb odú?

További feladatok/lehetőségek a mindennapokban:

- Látogass el a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület honlapjára és útmutatójukat használva készíts egy odút!
- Figyeld meg, hogy a közeledben hol etetnek macskákat! Oda nem célszerű odút kihelyezni...
- Odúkihelyezés előtt figyeld meg az időjárást; mi az uralkodó szélirány, honnan érkezik a csapadék leggyakrabban?
- Takarításnál figyeld meg, hogy a különböző fajok milyen anyagból készítették fészkeiket.
- Nézz utána, milyen állatok foglalhatják még el a madárodúkat!

Felhasznált irodalom:

A 2019. évi erdőpedagógia szakmérnök hallgató Bándy Fruzsina Kompetencia alapú természeti tanulás kurzus követelmény-feladata (Oktató/instruktor/ötletgazda: Dr. Molnár Katalin)

Robert Burton (2005): Madarak a kertben, Budapest, ISBN: 9639491403 Fordította: Ács Eszter

www.mme.hu

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_elovilagvedelem/ch13s04.html

Fotók:

A park odúkihelyezésre egyik legalkalmasabb területe. A közelben található itató és etető is.

*A, B, C és D típusú odúk leggyakoribb lakói:
kék cinege, széncinege, házi rozsdafarkú és seregély*

5. Összegzés

A nevelés minden területe magában foglalja a környezeti nevelést is, hiszen a nevelés során átülteti/neveli a felnövekvő nemzedékbe azt az értéket, kultúrát, módot, amivel megőrizheti/gondozhatja és fenntarthatja a bioszférát, környezetét, az élhető világot. A környezettudatos nevelés célja a környezettudatos magatartás és életvitel szokásainak kialakítása mellett épp ez.

Tanulásszervezésünk sikere azt eredményezi, hogy hallgatóink ökológiai alapú, természettudományos műveltsége nő, érzékennyé válnak a környezet gondjai iránt, s kialakul bennük a felelősség és felelősségvállalás képessége. Problémaérzékenyek és megoldók lesznek a helyi és regionális környezeti problémákra, átlátják ezek globális hatásait is. Azért, hogy mindezt megvalósulhasson elkötelezetten megismerik a környezetük értékeit, cselekednek a megóvásáért. E tanulási/tapasztalási folyamaton lévő támogatás/tanítás/oktatás a pedagógusképzésben oktatók felelőssége is.

Felhasznált irodalom

- LUX, C. (1997): Kalandozások és felfedezések a természetben, Magyar Könyvklub, Budapest, ISBN: 9635484461
- CZIPPÁN K. – HAVAS P. – VICTOR A. (2010): Környezeti nevelés a fenntarthatóságért, In: Vásárhelyi J. (szerk.) Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia, 3. kiadás, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület (e-könyv)
- Lükő I. (2003): Környezetpedagógia, bevezetés a környezeti nevelés pedagógiai és társadalmi kérdéseibe, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó ISBN: 963-19-3376-8
- PATAIOVÁ, H. – RAČEKOVÁ K. (2016) Az óvodapedagógus szerepe a környezeti és ökológiai értékek közvetítésében. In: Érték és nevelés. Szegedi Egyetemi Kiadó, Szeged, ISBN 978-615-5455-58-2 : p. 145-151.
- SÁRDI Cs. (szerk.) (2012): A felsőoktatás-pedagógia kihívásai a 21. században. In: Éger Istvánné Az új generáció oktatásának módszertani kihívásai. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, ISBN 978 963 9955 35 6 : p. 107.
- SPOTTER'S GUIDE: Természetbarátok zsebkönyve (2009) ISBN:978 963-251-095-8
- MOLNÁR, K. (2015): Környezeti nevelés – környezettudatos magatartásformálás. In: Lett B.– Schiberna E. – Jáger L. – Stark M. – Horváth S. (szerk.) Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére 2015, Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, ISBN:978-963-334-242-8 : pp. 126–127.
- STÖCKERT K-né (2011): Kis játékpszichológia, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest
- MAGYAR KÖRNYEZETI NEVELÉSI EGYESÜLET (2010): Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia

<http://turizmus.sopron.hu/hu/info/aktiv-turizmus/soproni-parkerdo/tanosvenyek-setautak.html>
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1200363.kor
https://taegrt.hu/wp-content/uploads/2018/09/taeg_leporello_tolvajarok_2018.pdf
<https://www.ferto-hansag.hu/hu/okoturizmus/tanosvenyek/a-soproni-tajvedelmi-korzetben.html>
<https://taegrt.hu/soproni-parkerdo/>